

Ne fokozzuk az urbanizációs ártalmakat a Belvárosban

Az utóbbi években sok szó esett a sajtó hasábjain és egyebek közt a „BELVÁROS TEGNAP ÉS MA” című reprezentatív kiadványban is a Belváros korszerűsítéséről.

Külön hangsúlyt nyer ennek keretében a *belvárosi üzleti negyed kialakítása*, a Petőfi Sándor utca, Régiposta utca, Galamb utca, Pesti Barnabás utca és a Kígyó utca által határolt területen.

A tervezés szerint e szűk területen még legalább 200 új üzletet, eszpresszót, éttermet és különféle szolgáltató üzemet kívánnak létesíteni.

Ugyanebben a negyedben még hét autóparkoló-garázs épül, illetőleg az egyik hétemeletes garázs a Martinelli téren már nagyjából fel is épült, riasztó példaként.

Ez az épülettömb széles, erkélyszerű kiugrásaival nemcsak a Martinelli teret csúfítja el, de *torz síkatorrá alakította a Fehérhajó utca torkolatát*, és az itteni, szemben levő házakat természetes légterüktől és világosságuktól folytotta meg. A tervek szerint egy másik 9 emeletes parkológarázs fog épülni, körülbelül 1300 autó befogadására az alig 8 méter széles Aranykéz utcában, ez előreláthatólag szinte *lakhatatlanná fogja tenni zaj- és levegőszennyezési ártalmával* e szűk utca és az ide torkolló utcák egy részét.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy ebben a negyedben helyezkednek el még különböző hivatali és igazgatási centrumok, külkereskedelmi vállalatok, utazási irodák, színházak és egyéb szórakozóhelyek is.

Ismeretes a tervekből az is, hogy a Váci utcában és az ide torkolló utcákban több átírdaló passzázs fog épülni, részben kétszintes megoldással, földszinti és emeleti üzlet-helyiségekkel. Ezek közül különösen a lakhatási szempontok figyelembevételével zsúfoltnak és zavarónak tűnik az egymáshoz közel fekvő Váci utca és Galamb utca közötti térségben tervezett észak-déli irányú passzázs, mely a Régiposta utcát a Pesti Barnabás utcával fogja összekötni. Ilyen nagymérvű centralizálódás, illetőleg túlzottan koncentrikus felépítés aránylag kis területen igen szűk utcatestekkel *annál súlyosabb urbanizációs ártalmakkal fog járni*, mivel az ideözönlő személygépkocsikon kívül számolni kell az óriásira növekvő gyalogos forgalommal, de elsősorban a nagyon lármás, levegőt szennyező célfulvarok tömegével.

Úgy tűnik, hogy e city tervezésekor szinte kizárólag csak műszaki és kereskedelmi törekvések vagy érdekek érvényesültek, *teljesen háttérbe szorítva az „embercentrikus” szempontokat*.

A nagy amerikai és számos nyugat-európai város központjai, melyeket az ipari és a technikai forradalom első fázisában, egyoldalú üzleti szempontokból vezéreltetve alakítottak ki, a zaj és levegőszennyeződés, s utcai zsúfolódás folytán *szinte lakhatatlanná váltak kultúrigényű emberek számára*. Úgy gondoljuk, jogosan merül fel bennünk a kérdés, vajon nekünk is *el kell-e követnünk mindazokat a hibákat, emberellenes bűnöket*, melyeket a kiváló francia tudós és urbanizációs szakértő, E. Bonnefous szerint az említett nagy városokban elkövettek.

Nem lenne-e helyesebb, inkább az ő intelmére hallgatva, *a másutt elkövetett hibákból tanulni?*

Továbbá, nem lenne-e helyes, például, a személygépkocsik egyre nagyobb mérvű ideözönlésének elősegítése *helyett inkább azoknak a területális területek szűkebb utcáiból való kitiltása?*

Senki sem kételkedik abban, hogy a világvárossá fejlődött Budapest üzleti negyedének nagy koncepciójú korszerűsítése s megfelelő üzleti hálózatának kifejlesztése idegenforgalmi szempontokból is szükséges. Tudjuk azt is, hogy igen nehéz problémáról van szó, melyben érvek és ellenérvek állnak szemben egymással. Mégis, meggyőződésünk,

hogy az idevonatkozó *eredeti terv módosításra szorul* az ellenérvek túlsúlya miatt.

Aggályaink annál jogosabbnak látszanak, mivel az üzleti hálózat eddigi, illetőleg jelenlegi kiépítésében is tapasztalható olyan tendencia, mely *nem törődik eléggé az itteni lakosság kényelmi szempontjaival és igényeivel*. Példá erre, hogy ebben az üzleti negyedben egyetlen háztartási bolt sem található, ugyanakkor viszont egymáshoz közeli térségben három, kizárólag autópórolási cikkeket árusító üzletet tartanak fenn! Kevés e negyedben az élelmiszerbolt is.

Az üzleti negyed fejlesztését is úgy kellene megoldani, e városrész patinájának lehető

megőrzése mellett, hogy bizonyos mérvű decentralizációs törekvések is érvényre jussanak az itteni lakosság *egészségügyi és kényelmi szempontjait figyelembe véve*.

A józan revízió érdekében talán célszerű lenne, ha a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága műszaki szakemberekkel és urbanizációs kérdésekben járatos egészségügyi szakemberekkel egyetemben döntene véglegesen a belvárosi üzleti negyed sorsáról, attól az elvtől vezéreltetve, mely szerint *a környezet van az emberért* és nem fordítva — még a Belváros üzleti negyedében is.

Dr. Marton Sándor,
az orvostudományok
kandidátusa